

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

DRUGI ODJEL

PREDMET ŠATVAR protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 20497/19)

PRESUDA

STRASBOURG

22. listopada 2024.

Ova je presuda konačna, no može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Šatvar protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Drugi odjel), zasjedajući u odboru u sastavu:

Lorraine Schembri Orland, *predsjednica*,

Frédéric Krenc,

Davor Derenčinović, *suci*,

i Dorothee von Arnim, *zamjenica tajnika odjela*,

uzimajući u obzir:

zahtjev (br. 20497/19) protiv Republike Hrvatske koji je hrvatski državljanin g. Zlatko Šatvar („podnositelj zahtjeva”), koji je rođen 1949. godine i živi u Zagrebu i kojeg je zastupao g. I. Rošić, odvjetnik u Zagrebu, podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 9. travnja 2019.,

odluku da se Vladu Republike Hrvatske („Vlada”), koju je zastupala njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik, obavijesti o prigovoru o nedovoljno obrazloženoj presudi, a da se ostatak zahtjeva proglasi nedopuštenim

očitovanja stranaka,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 1. listopada 2024.,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena na navedeni datum:

PREDMET SPORA

1. Predmet se odnosi na poštenost parničnog postupka koji je podnositelj zahtjeva pokrenuo protiv svojeg poslodavca.

2. Podnositelju zahtjeva, koji je u relevantno vrijeme bio član sindikata, otkazan je ugovor o radu 25. travnja 2008. bez potrebne suglasnosti relevantnog sindikata.

3. Podnositelj zahtjeva zatim je pobijao odluku o otkazu ugovora o radu na sudu, ali je u konačnici povukao tužbu nakon što je odluka o otkazu ugovora o radu stavljena izvan snage odlukom poslodavca od 27. siječnja 2009. („odluka iz 2009.”). Navedenu odluku o stavljanju izvan snage odluke o izvanrednom otkazu ugovora u radu donio je D.T., koji je u relevantno vrijeme bio upisan u sudski registar kao privremeni upravitelj društva poslodavca. D.T.-a je imenovao nadležni trgovački sud po službenoj dužnosti, a bio je ovlašten zastupati društvo poslodavca samostalno i pojedinačno dok društvo ne imenuje upravitelja u skladu sa svojim statutom.

4. Međutim, nakon donošenja odluke iz 2009., poslodavac je podnositelju zabranio ulazak u radne prostorije i onemogućio mu povratak na posao pa je podnositelj podnio još jednu tužbu protiv poslodavca tražeći zaostale plaće i naknadu štete te sudski raskid ugovora o radu. Tvrdio je da nije primio plaću od 26. travnja 2008., iako je odluka o otkazu ugovora o radu stavljena izvan snage odlukom iz 2009. Nije naveo da je pobijao odluku o otkazu ugovora o radu na sudu (vidi stavak 2. ove presude).

5. Poslodavac je tvrdio da je odluka iz 2009. bila ništetna jer ju D.T. nije bio ovlašten donijeti.

6. Presudom od 18. listopada 2012. Općinski radni sud u Zagrebu odbio je podnositeljev tužbeni zahtjev. Taj je sud utvrdio da D.T. nije bio ovlašten zastupati poslodavca u relevantno vrijeme iako je u registru bio upisan kao osoba ovlaštena za zastupanje dotičnog društva. To je zato što je društvo imenovalo druga dva člana uprave prije imenovanja D.T.-a, što je u sudski registar upisano nakon što je donesena odluka iz 2009. S obzirom na to da je upis u sudski registar samo deklaratorne naravi i da je poslodavac prethodno valjano imenovao druga dva člana uprave, sud je smatrao da je odluka iz 2009. bila ništetna, a odluka o otkazu podnositeljeva ugovora o radu ostala je na snazi. Taj je sud smatrao i da je nesporno da podnositelj nikad nije pobijao odluku o otkazu ugovora o radu na sudu.

7. U žalbi je podnositelj osporio utvrđenje prvostupanjskog suda o valjanosti odluke iz 2009. tvrdeći da je u relevantno vrijeme D.T. bio jedina osoba upisana u sudski registar ovlaštena zastupati poslodavca i da on ili bilo koja treća osoba nisu imali saznanja o imenovanju drugih članova uprave.

8. Dana 5. veljače 2013. Županijski sud u Zagrebu odbio je podnositeljevu žalbu i potvrdio prvostupanjsku presudu navodeći da je valjanost odluke iz 2009. nebitna. Konkretno, budući da podnositelj nikada nije pobijao odluku o otkazu ugovora o radu na sudu, njegov je radni odnos prestao, a poslodavac, neovisno o tome tko ga je zastupao u relevantno vrijeme, nije mogao donijeti odluku o stavljanju izvan snage odluke o izvanrednom otkazu ugovora o radu.

9. Podnositelj zahtjeva zatim je podnio reviziju ponovno osporavajući utvrđenje prvostupanjskog suda o valjanosti odluke iz 2009. i naglašavajući da je D.T. bio jedina osoba upisana u sudski registar ovlaštena zastupati društvo i da ni on ni bilo koja treća osoba nisu imali saznanja o imenovanju drugih članova uprave. Smatrao je i neprihvatljivim utvrđenje sudova da nije pobijao odluku o otkazu svog ugovora o radu navodeći da je on zapravo podnio takvu tužbu, ali ju je povukao (vidi stavak 3. ove presude) nakon što je primio odluku iz 2009. U svakom slučaju, podnositelj je smatrao da je ta činjenica nevažna za rješenje dotičnog spora.

10. Presudom od 4. srpnja 2017. Vrhovni sud odbio je podnositeljevu reviziju. Budući da je upis u sudski registar o promjeni člana uprave deklaratorne naravi, činjenica da je D.T. u relevantno vrijeme bio upisan kao jedini direktor poslodavca bila je nebitna. Nadzorni odbor društva prethodno je imenovao druga dva člana uprave pa D.T. stoga nije bio ovlašten donijeti odluku iz 2009., što je značilo da je odluka o izvanrednom otkazu ugovora o radu ostala na snazi. Niži sudovi stoga nisu pogriješili kada su utvrdili da je njegov ugovor o radu bio otkazan. Vrhovni sud je primijetio i da je, s obzirom na to da je podnositelj zahtjeva tek u reviziji naveo da je pobijao odluku o otkazu ugovora o radu, Vrhovni sud spriječen ispitivati tu činjenicu.

11. U ustavnoj tužbi podnositelj zahtjeva prigovorio je da su odluke domaćih sudova bile proizvoljne. Iako nije bilo sporno da je upis u sudski registar deklaratorne naravi, domaći sudovi nisu uzeli u obzir načelo dobre vjere predviđeno člankom 66. Zakona o trgovačkim društvima, prema kojem se svaka osoba može pozvati na stanje upisa u registru glede pravno odlučnih podataka, osim one osobe kojoj je poznato da se stvarno stanje glede tih podataka razlikuje od stanja u registru, pa ne može snositi štetne posljedice ako to učini. Inače se podnositelj zahtjeva ne bi pozvao na stanje upisa u pogledu ovlaštenja D.T.-a za donošenje odluke iz 2009. i ne bi povukao tužbu kojom je pobijao odluku o otkazu ugovora o radu (vidi stavak 3. ove presude).

12. Ustavni sud odbacio je podnositeljevu ustavnu tužbu kao neosnovanu rješenjem od 18. prosinca 2018., o kojem je punomoćnik podnositelja obaviješten 18. siječnja 2019. Presudio je da je Vrhovni sud obrazložio svoju odluku relevantnim i dostatnim razlozima, koja nije bila proizvoljna.

13. U međuvremenu, pravomoćnom presudom od 20. ožujka 2012., upravitelj koji je podnositelju otkazao ugovor o radu osuđen je u kaznenom postupku zbog zlouporabe podnositeljevih prava iz radnog odnosa na način da je podnositelju nezakonito otkazao ugovor o radu bez suglasnosti relevantnog sindikata.

14. Podnositelj zahtjeva pred Sudom prigovorio je, na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije, da su odluke domaćih sudova bile proizvoljne i da sudovi nisu donijeli obrazloženu presudu u njegovu predmetu. Konkretno, nisu razmotrili pravni učinak upisa u sudski registar na treću osobu koja postupa u dobroj vjeri.

OCJENA SUDA

NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

A. Dopuštenost

15. Vlada je iznijela nekoliko prigovora o nedopuštenosti. Konkretno, tvrdila je da podnositelj zahtjeva pred domaćim sudovima nije na vrijeme spomenuo da je pobijao odluku o otkazu ugovora o radu, ali da je tužbu povukao zbog odluke iz 2009. Time je sporni parnični postupak ograničio na utvrđivanje je li odluka o otkazu njegova ugovora o radu postala pravomoćna, u kojem slučaju više nije mogla biti stavljena izvan snage, neovisno o tome tko bi to učinio. Međutim, da je te činjenice iznio pred domaćim sudovima, oni bi morali utvrditi je li povlačenjem tužbe postupao u dobroj vjeri. Samo bi u tom slučaju mogli primijeniti načelo dobre vjere u odnosu na podatke upisane u registar. U svjetlu tih razmatranja, prigovor je očigledno neosnovan i/ili predstavlja prigovor četvrte instance. Alternativno, podnositelj nije mogao tvrditi da je žrtva navodne povrede jer je isključivo on odgovoran za činjenicu da domaći sudovi nisu uzeli u obzir načelo dobre vjere jer nije

pravodobno obavijestio sudove o radnji koju je poduzeo u dobroj vjeri, odnosno podnošenju i povlačenju tužbe kojom je pobijao odluku o izvanrednom otkazu svog ugovora o radu.

16. Sud utvrđuje da su ti prigovori neraskidivo povezani s osnovanošću podnositeljeva prigovora i stoga ih treba spojiti s ispitivanjem osnovanosti.

17. Sud primjećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije i da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

18. Opća načela o pravu na obrazloženu presudu sažeta su u predmetu *Zayidov protiv Azerbajdzana* (br. 2), br. 5386/10, stavak 91., 24. ožujka 2022. Konkretno, obveza suda da obrazloži svoju odluku, iako ne zahtijeva pružanje detaljnog odgovora na svaku tvrdnju, podrazumijeva da stranke u sudskom postupku mogu očekivati konkretan i izričit odgovor na tvrdnje koje su odlučujuće za ishod tog postupka (*ibid.*).

19. U ovom predmetu, prvostupanjski sud smatrao je valjanost odluke iz 2009. odlučujućom za ishod dotičnog postupka zaključivši da je odluka o otkazu podnositeljeva ugovora o radu ostala na snazi jer je odluka iz 2009. bila ništetna (vidi stavak 6. ove presude). Drugostupanjski sud zauzeo je drukčije stajalište smatrajući da je valjanost odluke iz 2009. nebitna jer je u svakom slučaju podnositeljev ugovor o radu neopozivo raskinut odlukom o otkazu koju on nije pobijao pred sudom (vidi stavak 8. ove presude), što je zaključak u prilog kojem je Vlada dostavila domaću sudsku praksu (vidi presudu i rješenje Vrhovnog suda br. Revr 165/2004 od 15. studenoga 2006. i presudu br. Revr 1292/2011 od 23. prosinca 2013.).

20. Međutim, Vrhovni sud nije prihvatio obrazloženje žalbenog suda te je ispitao valjanost odluke iz 2009. Utvrdivši da D.T. nije bio ovlašten donijeti tu odluku, Vrhovni sud potvrdio je presude nižih sudova da podnositeljev tužbeni zahtjev treba odbiti (vidi stavak 10. ove presude).

21. U tim okolnostima, Sud nije uvjeren tvrdnjom Vlade da je, zbog toga što podnositelj zahtjeva nije spomenuo da je ranije pobijao odluku o otkazu ugovora o radu, postupak bio ograničen na utvrđivanje je li poslodavac mogao odluku o otkazu staviti izvan snage, kako je naznačio drugostupanjski sud (vidi stavke 8. i 15. ove presude). Naprotiv, čini se da je podnositeljev propust da spomene svoju raniju tužbu postao nebitan jer je građanski sud najviše instance, u ovom predmetu Vrhovni sud, odbio podnositeljev tužbeni zahtjev na temelju utvrđenja da je odluka iz 2009. ništetna jer D.T. nije bio ovlašten donijeti tu odluku. Zadaća Suda stoga je ispitati je li Vrhovni sud pritom naveo dostatne razloge kako to zahtijeva članak 6. Konvencije (vidi stavak 18. ove presude).

22. U ovom predmetu domaći sudovi utvrdili su da je upis u sudski registar bio samo deklaratoran, što znači da su, bez obzira na zakašnjeli upis,

druga dva člana uprave ipak bila valjano imenovana, zbog čega je odluka iz 2009. kojom se stavlja izvan snage odluka o otkazu podnositeljeva ugovora o radu ništetna. Istovremeno, sudovi uopće nisu obratili pozornost na podnositeljevu konkretnu, relevantnu i važnu tvrdnju koju je dosljedno iznio pred domaćim sudovima (vidi stavke 7. i 9. ove presude) da je D.T., kao jedina osoba upisana u sudski registar, bio ovlašten samostalno i pojedinačno zastupati društvo te da podnositelj nije imao saznanja da je bilo koja druga osoba imenovana na taj položaj.

23. Prema mišljenju Suda, tvrdnja podnositelja zahtjeva razlikovala se od tvrdnje o naravi upisa u sudski registar i u biti se odnosila na pozivanje na podatke u sudskom registru, jedno od općih načela hrvatskog prava trgovačkih društava sadržano u članku 66. Zakona o trgovačkim društvima, kojim je propisano da se svatko tko postupa u dobroj vjeri mora moći pozvati na podatke upisane u tom registru. Navedeno ima uporište i u sudskoj praksi na koju se pozvao podnositelj, a prema kojoj deklaratorna narav upisa u sudski registar nije isključivala načelo javnosti ni načelo pozivanja na stanje upisa u sudskom registru, osim za osobe kojima je bilo poznato ili im je moralo biti poznato da se stanje upisa razlikuje od stvarnog stanja (vidi presudu Vrhovnog suda Rev-579/2007 od 20. lipnja 2007. i presudu Županijskog suda u Varaždinu Gž-765/2019 od 12. lipnja 2019., u kojima su domaći sudovi, nakon što su utvrdili da su relevantne osobe znale da se stanje upisa u sudskom registru razlikuje od stvarnog stanja, primijenili načelo deklaratorne naravi upisa u sudski registar izrijekom odbijajući njihovo pozivanje na načelo dobre vjere).

24. Sud ponavlja da njegova zadaća nije zamijeniti domaće sudove. Ponajprije je na nacionalnim vlastima, posebice sudovima, da rješavaju probleme tumačenja domaćeg prava. Sud nije žalbeni sud za nacionalne sudove i njegova zadaća nije baviti se činjeničnim ili pravnim pogreškama koje je navodno počinio nacionalni sud, osim ako je, i u mjeri u kojoj je, možda povrijedio prava i slobode zaštićene Konvencijom (vidi *Ramos Nunes de Carvalho e Sá protiv Portugala* [VV], br. 55391/13 i dva druga zahtjeva, stavak 186., 6. studenoga 2018., s ondje navedenim daljnjim upućivanjima). Stoga nije na Sudu da utvrdi je li D.T. bio ovlašten donijeti odluku iz 2009. ili je li podnositelj zahtjeva znao ili trebao znati za imenovanje drugih članova uprave, već je na nacionalnim sudovima da odluče o pitanjima te prirode. Međutim, Sud mora primijetiti da je podnositeljeva tvrdnja da je postupao u dobroj vjeri pozivajući se na upis u relevantnom javnom registru mogla biti odlučujuća za ishod predmeta (vidi stavke 21 i 23 ove presude, i, *mutatis mutandis*, *Hiro Balani protiv Španjolske*, 9. prosinca 1994., stavak 28., Serija A br. 303-B). Međutim, u ovom predmetu domaći sudovi nikada nisu uopće uzeli u obzir podnositeljevu tvrdnju o dobroj vjeri, a kamoli pokušali utvrditi relevantne činjenice.

25. Zaključno, s obzirom na izostanak bilo kakvog odgovora na odlučujuće pravno pitanje u predmetu (usporedi, primjerice, *Mont Blanc*

Trading Ltd i Antares Titanium Trading Ltd protiv Ukrajine, br. 11161/08, stavak 84., 14. siječnja 2021.), presude građanskih sudova donesene u podnositeljevu predmetu nisu bile propisno obrazložene.

26. Prema tome, Sud odbacuje prigovore Vlade o nedopuštenosti koje je prethodno spojio s ispitivanjem osnovanosti (vidi stavke 15. – 16. ove presude) i utvrđuje da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

27. Podnositelj zahtjeva potraživao je naknadu materijalne štete u ukupnom iznosu od 254.853,14 hrvatskih kuna (HRK; približno 33.825 eura (EUR)), uvećanom za zatezne kamate, koji odgovara iznosu zaostalih plaća i izmakle koristi. Nije potraživao naknadu nematerijalne štete. Konačno, potraživao je 6.250 kuna (približno 830 eura) na ime troškova i izdataka nastalih pred Ustavnim sudom i 12.500 kuna (približno 1.660 eura) na ime troškova i izdataka nastalih pred ovim Sudom.

28. Vlada je osporila ta potraživanja.

29. Budući da je u ovom predmetu Sud utvrdio povredu članka 6. stavka 1. Konvencije zbog nedovoljno obrazložene presude (vidi stavke 19. – 26. ove presude), ne može nagađati kakav bi bio ishod dotičnog postupka da su presude domaćih sudova bile valjano obrazložene. Uzimajući u obzir mogućnost na temelju članka 428.a hrvatskog Zakona o parničnom postupku da podnositelj zahtjeva podnese prijedlog za ponavljanje tog postupka, Sud odbacuje podnositeljev zahtjev u odnosu na naknadu materijalne štete (vidi, *mutatis mutandis*, *Project-Trade d.o.o. protiv Hrvatske*, br. 1920/14, stavci 110. – 111., 19. studenoga 2020.).

30. Kad je riječ o troškovima i izdancima, Sud smatra razumnim podnositelju dosuditi iznos od 830 eura za troškove i izdatke nastale pred Ustavnim sudom, uvećan za sve poreze koji bi mu se mogli zaračunati. Kad je riječ o troškovima i izdancima nastalima pred Sudom, Sud smatra razumnim podnositelju dosuditi iznos od 1.660 eura, uvećan za sve poreze koji bi mu se mogli zaračunati.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *odlučuje* spojiti prigovore Vlade o nedopuštenosti s ispitivanjem osnovanosti te ih *odbacuje*
2. *utvrđuje* zahtjev dopuštenim
3. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije
4. *presuđuje*

PRESUDA ŠATVAR protiv HRVATSKE

- (a) da tužena država treba isplatiti podnositelju zahtjeva na ime naknade troškova i izdataka, u roku od tri mjeseca, iznos od 2.490 eura (dvije tisuće četriristo devedeset eura), uvećan za sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositelju
- (b) da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja plaća obična kamata na navedeni iznos koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda

5. *odbija* preostali dio zahtjeva podnositelja za pravednu naknadu.

Sastavljeno na engleskom jeziku i otpravljeno u pisanom obliku 22. listopada 2024. u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Dorothee von Arnim
zamjenica tajnika

Lorraine Schembri Orland
predsjednica

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST/STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524